

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Hai, ngày 03/3/2025

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 002: Sự nghiệp cao quý nhất là dạy học

Giáo dục là sự nghiệp cao quý nhất nên chư Phật Bồ Tát đến thế gian đều mang thân phận một nhà giáo nhằm giáo hóa chúng sanh. Cũng vậy, các bậc Thánh Hiền đến thế gian không ngoài công tác này. Hoằng truyền, hoằng dương Phật pháp, kế thừa Phật pháp là các cách nói khác nhau của công tác giáo dục. Giáo dục trong mỗi ngành nghề là làm ra tấm gương tốt nhất về chuẩn mực đạo đức và là một chuyên gia trong ngành nghề đó.

Nếu như công nghệ thông tin mang lại thu nhập cho người dân thì người nông dân, công nhân cầu đường, hay công nhân vệ sinh đều giúp đời sống của chúng ta trở nên dễ dàng hơn. Nhờ có các anh công nhân vệ sinh, mình trần lặn ngụp dưới chiếc cống nước đen ngòm nên khi trời mưa lớn, không còn gây ngập cục bộ. Thế mới nói bất kỳ ngành nghề nào trong xã hội cũng đều rất cần thiết và có thể triển khai được việc giáo hóa chúng sanh.

Dẫu biết là vậy nhưng con người lại không thể tự chủ trước nghề nghiệp của mình. Vì sao vậy? Vì bị nghiệp lực chi phối nên không có cách gì vượt qua, thậm chí cho dù biết trước rằng có thể bị giam cầm nhưng họ vẫn làm. Từ từ trước khi bị hành quyết đều rất khiếp sợ và nói những lời ăn năn hối hận thống thiết, nhưng đã quá muộn, không thể chuyển đổi được. Đây chính là bị nghiệp lực chi phối.

Hiểu được điều này rồi, mỗi ngày chúng ta luôn đề cao ý thức và chủ động dẫn dắt khởi tâm động niệm và hành động tạo tác của mình. Để làm được, chúng ta phải nhìn thấu lời Hòa Thượng chỉ dạy là trên cuộc đời này, có mấy ai đạt được mọi điều theo mong muốn của mình. Người xưa thì đúc kết rằng, ở thế gian này, có đến tám chín phần không như ý ta.

Theo Hòa Thượng, nếu muốn mọi việc thuận ý ta thì không gọi là nghiệp lực mà là nguyện lực. Ngược lại, việc trái ý ta nhưng lại dẫn dắt ta hành động tạo tác thì việc này chính là nghiệp lực. Chúng ta hãy quán sát xem bản thân mình đang sống theo nghiệp lực hay theo nguyện lực? Người dậy sớm đúng giờ, làm mọi việc theo đúng thời khóa đã định thì người này đang sống theo nguyện lực. Ngược lại, chính là người đang bị nghiệp lực dẫn dắt.

Có những người rất hiền lương nhưng vì cơn áo gạo tiền mà phải làm những nghề sát sinh. Tôi biết một người rất tốt nhưng vì đời sống mưu sinh mà bỏ tu và đi bán trứng

vật lộn, ngày ngày luộc trứng. Họ đã bị nghiệp lực chi phối. Trong trường hợp này, nếu biết chuyển đổi, dẫn dắt bản thân đến một nghề lương thiện, thuần chánh, tốt đẹp thì đây là nguyện lực.

Nếu chúng ta chọn được một nghề lương thiện mà cả cuộc đời có thể theo đuổi thì đây chính là hạnh phúc. Tôi nhờ những người bạn nên chọn học ngành sư phạm Trung văn. Học xong, tôi lại bôn ba với đời và làm nghề khác trong nhiều năm. Đến một ngày đẹp trời, có người mời tôi trở lại nghề dạy học. Lúc này, cầm quyển sách trên tay mà kiến thức dường như không còn. Mười chữ chắc chỉ đọc được một hai. Nhờ có người nhắc nhở, động viên rằng, trước đã học rồi thì nay chỉ cần cố gắng ôn lại là được, nên tôi đã nỗ lực quay trở lại hướng đi ban đầu để có một tương lai xán lạn. Đáng quý nhất là tôi được học Phật pháp và được trực tiếp đọc chánh văn từ ngôn ngữ của người giảng, khiến tôi có thể hiểu sâu hơn.

Hòa Thượng nói chúng ta sanh đến thế gian này từng phải làm những công việc vốn dĩ cá nhân không muốn làm. Khi ở nước ngoài, Ngài từng thấy có nhiều lưu học sinh, sau khi kết thúc chương trình học và bước vào xã hội làm việc, đã đổi sang một nghề nghiệp mới, hoàn toàn khác với ngành từng theo học ở trong nước, hoàn toàn khác với chí nguyện ban đầu. Họ không tìm được việc làm từ chính ngành đã học trong nước nên khi ra nước ngoài, họ chuyển sang học vi tính. Có nhiều người vì muốn kiếm được tiền nên bỏ đi chí nguyện, sở học của mình.

Người xưa xem việc học là *“Chí tại Thánh Hiền”* - học để làm Thánh Hiền còn người nay học là để kiếm được tiền. Người ta còn kháo nhau rằng *“Lương tâm không bằng lương tháng”*, lương tâm không đổi được gạo. Bởi thế mà có nhiều giáo viên còn đi bán hàng online. Thế nhưng, dù có tiền, dù làm người giàu có, con người vẫn phải quay lại tìm mọi cách có cuộc sống an vui, có con cháu ngoan hiền.

Tôi có một cô học trò trước đây là một đại gia chuyên cung cấp vải, có độc nhất một cậu con trai. Lúc trẻ, cô mãi kiếm tiền và để cậu con trai cho người giúp việc chăm. Cậu con trai trở thành con của bà giúp việc, không có bà thì nó không ngủ mà mẹ đi vắng cả tháng trời cũng chẳng sao. Đến sau này, cháu của cô cũng thành cháu của bà giúp việc. Thực tế cuộc sống cho thấy chẳng phải có tiền là có hạnh phúc.

Hòa Thượng nói: ***“Những sinh viên học Văn học thì phải ở trong khoa (môn) đó mới tìm được việc, không có con đường thứ hai để đi, cho nên đa phần họ phải chuyển nghề, thay đổi chí nguyện và mong muốn ban đầu của mình. Đây chính là thọ nghiệp, nhận nghiệp, bị nghiệp chi phối.***

“Chư Phật Bồ Tát thì không như vậy. Các Ngài xuất hiện ở thế gian đều là nguyện lực. Nếu là nguyện lực thì các vị thử nghĩ xem, nghề nghiệp nào là tốt nhất? Dạy học là tốt nhất. Một nghề rất có giá trị, rất có ý nghĩa. Nghề này không thể giàu

có nhưng lại rất thanh cao. Chúng ta thấy chư Phật Bồ Tát xuất hiện ở thế gian này, các Ngài nhất định làm giáo dục.

“Thân phận Bồ Tát thị hiện sẽ là một hình tướng phù hợp nhất để gần gũi, để giáo hóa chúng sanh. Bồ Tát cũng có thể thị hiện là một vị quan, là một người buôn bán hay là một ông chủ xí nghiệp. Dù ở bất kỳ thân phận nào, nghề nghiệp nào, các Ngài cũng đang làm giáo dục. Các Ngài đều lấy giáo dục làm chủ đạo. Các Ngài tuyệt đối không bao giờ thay đổi bốn nguyện của chính mình”.

Chúng ta vì hoàn cảnh sống, vì mưu sinh mà có thể thay đổi nghề nghiệp. Từ lâu, ngành sư phạm được quốc gia miễn phí, có lương nhưng nhiều sinh viên khi ra trường lại bỏ đi nghề nghiệp thanh cao này. Thầy Thái từng nói ở trong mỗi phương diện, chúng ta đều có thể tác sư tác phạm, đều có thể đạt đến đỉnh cao, đều làm người dẫn dắt, làm ra mô phạm cho người khác học theo.

Chúng ta làm công nhân, làm lãnh đạo hay làm cô giáo thì phải là một người công nhân, một nhà lãnh đạo, một cô giáo suất sắc, phải làm ra tấm gương cho mọi người trong lĩnh vực mình đang làm việc, khiến mọi người bắt chước làm theo. Một số công việc tôi đang làm hiện nay, tôi chưa từng được học cũng chưa từng có ai dạy cho tôi. Mọi việc là do sự quan sát, tự học và sự kiên trì làm đi làm lại đến lần thứ ba, thứ tư. Lần thứ tư không được thì lần thứ 5. Mỗi lần làm sẽ có kết quả tốt hơn và làm thật nhiều lần, chúng ta sẽ thành chuyên gia.

Trước đây tôi thấy người viết thư pháp, tôi rất nể phục bởi vì tôi chỉ viết bằng phần trên bảng thì đẹp chứ chưa từng viết thư pháp. Tuy nhiên, tôi vẫn kiên trì luyện tập, một ngày không thành công nhưng 100 ngày rồi 1000 ngày thì sao? Nếu 1000 ngày chưa được thì 2000 ngày sẽ viết được. Cho nên tôi khuyên mọi người rằng đừng bao giờ cho việc học là muộn.

Dù chúng ta năm nay đã 50 tuổi, bỏ ra 3 năm học tập mà chưa thành công thì tiếp tục 3 năm tiếp theo. Chỉ 6 năm là thành công, chúng ta mới có 56 tuổi nên sẽ có nhiều thời gian giúp ích cho mọi người. Vấn đề nằm ở chỗ có nỗ lực, có quyết tâm hay không?. Nếu quyết tâm thì dù ở bất kỳ ngành nghề nào, chúng ta cũng đạt đến đỉnh cao, tác sư tác phạm, làm thầy, làm mô phạm chuẩn mực dẫn dắt người khác.

Trong “*Tứ Nhiếp Pháp*” có “*Đồng Sự Nhiếp*”, nghĩa là khi trở thành đồng nghiệp với nhau trong một lĩnh vực, chúng ta đạt đỉnh cảm trong công việc thì có thể nhiếp hóa được những người cùng làm, những đồng sự với chúng ta. Đây chính là đang làm giáo dục, không nhất thiết phải đứng trên bục giảng mới là làm thầy cô giáo.

Trước kia tôi sống ở Sài Gòn, thường đi phóng sinh nên cảm hóa được một chị trong xóm phát tâm dù hàng bán có ế ẩm vẫn bỏ tiền ra đều đặn phóng sanh. Đây chính là tác sư tác phạm, là làm giáo dục. Như ở khu vực Đà Lạt này, tôi lúc nào cũng tặng quà nên họ cũng tìm cách tặng quà cho tôi. Hôm qua họ tặng 20 kg sắn và hôm nay tôi

sẽ làm bánh sắn tặng cho họ. Nếu không có những việc làm, hành động cụ thể của chính mình thì thật sự là chẳng dễ dàng dẫn khởi tâm tương thân, tương ái của mọi người, thật chẳng dễ dàng để làm ảnh hưởng đến hàng xóm, đến đồng nghiệp.

Cho nên, theo Hòa Thượng, không cần phải chuyên nghề, chỉ cần làm đến đỉnh cao công việc thì vẫn có thể sống được ở ngành nghề đó và còn có thể làm Thầy, làm tấm gương hướng dẫn cho người. Quan trọng là chúng ta phải làm ra tấm gương “*Vì người mà lo nghĩ*”, “*Vì người mà làm việc*” thì dần dần chúng ta sẽ hoàn thiện bản thân mình.

Nhiều người tự cho rằng họ không đủ năng lực. Đây là quan niệm sai lầm vì Thích Ca Mâu Ni Phật từng nói rằng Ngài là Phật đã thành còn chúng sanh là Phật sẽ thành. Năng lực thành Phật mà còn có thể đạt được hưởng hồ những năng lực ở thế gian. Việc mở rộng nguồn tâm sẽ giúp năng lực trong nguồn tâm này sẽ tự xuất hiện, tự hoàn thiện những chỗ còn kém khuyết. Ai đã thực làm thì sẽ thực hiểu, thực cảm nhận những lời nói này.

Phật lo rằng chúng sanh tự gạt bỏ chính mình, tự xem thường chính mình nên trong Kinh Hoa Nghiêm Phật nói, mỗi chúng sanh đều có một trí tuệ không cần thầy gọi là “*Vô Sư Trí*”. Một tâm rộng lớn vì chúng sanh, vì xã hội mà phụng vụ và cống hiến thì tự nhiên, năng lực liền hoàn thiện, không chướng ngại ở bất cứ hoàn cảnh nào.

Cho nên sự nghiệp cao quý nhất chính là dạy học. Phật Bồ Tát Thánh Hiền đến thế gian đều là làm công tác này. Con người do dạy mà nên, Thánh Hiền cũng do dạy mà nên. Nếu không được dạy thì không ai biết cách làm. Nếu tự làm theo tập khí phiền não của bản thân thì càng làm lại càng sai. Nếu chúng sanh không được thấy các tấm gương về sự hy sinh phụng hiến, như tôi là tấm gương đức hạnh của Hòa Thượng Tịnh Không, thì chúng sanh sẽ không cảm động, không muốn nỗ lực làm theo, không muốn thay đổi được bản tính ương ngạnh, bướng bỉnh./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!